

Goede resultaten Duoranden

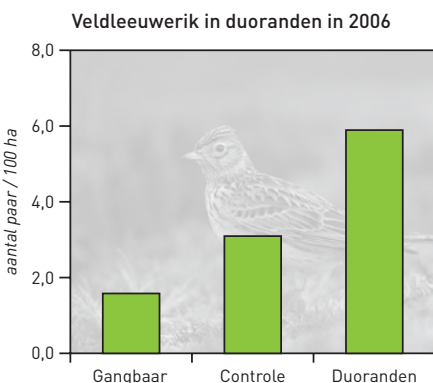
In 2006 is veldonderzoek verricht voor het pilotproject Akkervogels. Dit project, met Duoranden en Leeuwerikvlakken, loopt sinds 2005 in de westelijke kustpolders, in de Lauerpolder en bij Spijk. Het project richt zich op akkervogels, vooral de veldleeuwerik. De eerste resultaten zijn veelbelovend.

Leeuwerikvlakken zijn in graan uitgespaarde vlakjes van 20 m².

De Veldleeuwerik gaat hard achteruit. Dat is in bijna heel West-Europa het geval. De vogel is gevoelig voor agrarische intensivering, grondbewerking en verlies aan openheid. Inmiddels is veel bekend geworden over de eisen die de Veldleeuwerik stelt aan zijn leefomgeving, onder meer door onderzoek in de provincie Groningen.

Uit het veldonderzoek blijkt dat Duoranden een positief effect hebben

Het gemiddeld aantal territoria van de veldleeuwerik in onderzoeksgebieden met Duoranden, in controle- onderzoeksgebieden en in andere (gangbare) gebieden.

op het voorkomen van de Veldleeuwerik als broedvogel. Het aantal territoria steeg in proefstukken met Duoranden tot zes per 100 hectare. Buiten die proefstukken, dus zonder Duoranden, bedraagt in dezelfde regio de dichtheid maar de helft. Bij een grotere lengte aan Duoranden zal het aantal Veldleeuweriken nog verder toenemen. In grote delen van overig Noord-Groningen komen nog maar nul tot twee broedparen Veldleeuweriken per 100 ha. voor. De Leeuwerikvlakken hebben nog geen aantoonbaar effect. Dit is wellicht een gevolg van de ongunstige ligging vlakbij bebouwing en opgaande beplanting. Een belangrijk neveneffect van de Duoranden is ook het eerste broedgeval van de Grauwe Kiekendief in Noordwest Groningen.

De tussenrapportage van het veldonderzoek 2006 is in te zien op de site www.wierde-en-dijk.nl. Het veldonderzoek zal in 2007 en 2008 worden voortgezet.

Een Duorand is een meerjarige akkerrand. Eén zijde wordt soms gemaaid, de andere zijde blijft lang en ruig.

In de toekomst zal een wintertelling worden gehouden, om na te gaan wat het gebruik van de randen door vogels buiten het broedseizoen. Ook zullen er muizentellingen worden verricht. Met de provincie zijn we nu al in overleg over het vervolg van dit pilotproject. Wierde & Dijk wil in ieder geval het areaal Duoranden flink uitbreiden. Tevens dringen we aan op een aangepast beheer van faunaranden in de kustpolders om deze ook geschikter te maken voor veldleeuweriken.

Storm

Het was vaak raak de afgelopen maanden. Windkracht 10, ook wel meer. In de wereld van het Agrarisch natuurbeheer staken er de laatste maanden ook regelmatig flinke stormen op. Er wordt heftig gediscussieerd. En dat gaat er bij vlagen in sommige gelederen hard aan toe.

De discussie gaat over het weidevogelbeheer en de toekomst van het agrarisch natuurbeheer. Vanwege Europese wetgeving worden de basis beheerpakketten die gericht zijn op weidevogelbescherming niet voortgezet. Ook blijkt uit onderzoek dat het traditionele weidevogelbeheer op veel plaatsen niet tot voldoende resultaat leidt. Vanzelf ontstaat dan de discussie over 'hoe dan wel?' en 'hoe verder?'. Duidelijk is dat er sprake is van een algehele afname van weide- en akkervogels. Daarom hebben wij deelgenomen aan een rondetafelgesprek met politieke vertegenwoordigers van Provinciale Staten en andere natuurorganisaties. Verschillende partijen willen zich vooral richten op kansrijke gebieden. Onderzoek moet aantonen welke voor- en nadelen dit heeft en welke gebieden dit zijn. Het ziet er daarom naar uit dat er gebieden komen, waar men zich voor weidevogels heeft ingezet, waarvoor geen geld meer beschikbaar komt.

Ook binnen Wierde & Dijk praten we over de toekomst van het weide- en akkervogelbeheer. Wij menen te kunnen aantonen kansrijke gebieden te hebben waarin we de vogelstand met projecten op peil kunnen houden, dan wel toe te laten nemen. De eerste onderzoeksresultaten van de duoranden zijn zeer hoopgevend. We hebben over een beter weide- en akkervogelbeheer al een aantal goede gesprekken gevoerd binnen het bestuur en onze commissies. Hierbij hebben we verfrissende ideeën opgedaan. De komende maanden willen we dit verder uitwerken. Wij hopen dat de najaarsstorm over gaat in een verwachtingsvol voorjaarsbriesje.

Ale Havenga

Kaantjes & Raandjes

Eind 2006 verscheen het rapport Riet in de Sloot. Het is in opdracht van Wierde & Dijk gemaakt door Jan van 't Hoff. Het is het verslag van een onderzoek naar kenmerken van sloten en watergangen op het Hoogeland en de relatie met broedvogels. In ons werkgebied van 40.000 ha broeden maar liefst ca. 10.000 paar rietvogels en 9.000 paar watervogels. In sloten met oud riet, zoals in het project Kaantjes & Raandjes, ligt de dichtheid van rietvogels maar liefst 4 keer zo hoog als in sloten met alleen jong riet.

Het rapport geeft tal van aanbevelingen om het areaal aan sloten met oud riet verder uit te breiden en te beheren. Er zijn goede vooruitzichten om het aantal broedende riet- en watervogels nog fors te doen toenemen. Uit provinciale gegevens gepubliceerd in het net verschenen rapport De Toestand van Natuur en Landschap 2006 in de provincie Groningen blijkt ook dat Noord-Groningen verhoudingsgewijs een grote populatie rietvogels heeft.

Deelnemers aan Kaantjes & Raandjes laten oud riet in de sloten staan.

Inmiddels zijn plannen gemaakt voor een meerjarig onderzoek naar de effecten van het maaibeheer van sloten met oud riet. Het gaat dan onder meer om de frequentie waarmee sloten met oud riet geschoond worden. Voor deelnemers aan het project en geïnteresseerden organiseren we in 2007 informatiebijeenkomsten en excursies. Het aantal deelnemers aan het project Kaantjes & Raandjes willen we in 2007 sterk uitbreiden.

Het onderzoeksrapport 'Riet in de Sloot' is te vinden op de site van Wierde & Dijk: www.wierde-en-dijk.nl

Boerenervencursus

In de afgelopen herfst organiseerde Landschapsbeheer Groningen samen met Wierde & Dijk een boerenervencursus. Hierin was specifieke aandacht voor het boerenerv in Noord-Groningen.

Veel animo voor Boerenervencursus afgelopen najaar.

Heilien Tonckens, boerenervdeskundige, en Stieneke van der Wal van Landschapsbeheer gingen in een drietal theorieavonden in op de beplanting van het eigen erf en het onderhoud van de bestaande, vaak oude, singels. Tijdens de excursiedag maakten de 23 deelnemers een tocht langs eigen erven, hier werd duidelijk welke boom of struik geplant of gekapt kon worden. Met de "kritische" blik van Heilien werd naar de eigen aanplant gekeken.

De eigen erven werden tijdens de excursiedag beoordeeld.

Tijdens de werkdag leerden de deelnemers van ervaren snoei- en kapdeskundigen van Landschapsbeheer een singel uit te dunnen en takkenrillen te maken. Een boeiende en leerzame cursus die door het gastvrije onthaal op de boerenerven ook erg gezellig was!

Website en nieuwsbrieven

Heeft u Internet, dan is een bezoekje aan www.wierde-en-dijk.nl zeker de moeite waard. De afgelopen maanden heeft de site geleidelijk aan steeds meer inhoud gekregen. Nu leest u alles over de projecten, actueel nieuws en activiteiten. Ook onderzoeksrapporten kunt u via de site downloaden.

Verder bestaan er twee digitale nieuwsbrieven: één specifiek over nestbescherming en een algemene. U kunt zich voor één of beide nieuwsbrieven aanmelden door een kort berichtje te sturen naar info@wierde-en-dijk.nl. In de algemene nieuwsbrief vermelden we nieuwsberichten en activiteiten die niet kunnen wachten tot de volgende 'papierene' nieuwsbrief uitkomt.

Aftrap Nestbescherming 2007

Op zaterdagmorgen 31 maart vindt de aftrap plaats voor het komende nestbeschermingseizoen. Rond 10 uur worden alle vrijwilligers en de boeren die aan nestbescherming doen verwacht op de natuurboerderij Lammerburen bij Electra. Ook andere leden die meer willen weten over nestbescherming zijn dan van harte welkom. Voor de kinderen is er een apart programma.

De grotere kinderen en de volwassenen worden bijgepraat over de actuele ontwikkelingen, kunnen een opfriscursus volgen en de benodigde materialen meenemen. Er zijn ook wat verrassingspunten, het belooft dan ook een leuke ochtend te worden. Iedereen die het afgelopen jaar betrokken was bij de nestbescherming ontvangt hiervoor een persoonlijke uitnodiging. Ook als u geen uitnodiging ontvangt, dan bent u welkom. Wel verzoeken wij u om uw komst van tevoren aan ons door te geven (via info@wierde-en-dijk.nl of via 06 46 08 11 28).

Provinciaal Meetnet is vooral een netwerk

Het Biologisch Meetnet Groningen bestaat dit jaar twintig jaar. Het jubileum wordt gevierd met een bijzondere uitgave van de vierjaarlijkse rapportage: *De Toestand van Natuur en Landschap 2006 in de Provincie Groningen*. Bij de komende ledenvergadering van Wierde & Dijk zal eindredacteur Kees van Scharenburg over de bevindingen verslag doen. Ter voorbereiding van deze bijeenkomst vroeg de redactie Jan van 't Hoff om een toelichting te geven over de werking van het Meetnet.

Welke mensen zijn bij het Meetnet betrokken?

Bij de provincie werken we er met vier medewerkers aan. Kees van Scharenburg doet de weidevogels, Edwin van Hooff is er voor de vegetatie, Jan Meijering voor het landschap en ik houd mij bezig met de vogels van het akkerland. Wij hebben niet alleen als taak de vierjaarlijkse rapportage over 'De Toestand', maar zijn 'tussendoor' ook betrokken bij andere plannen en beslissingen die gevolgen hebben voor natuur en landschap in de provincie. Maar wij doen het werk niet alleen. Voor het Meetnet maken wij ruim gebruik van gegevens die door anderen worden verzameld. We werken samen met andere provincies, het Rijk en vrijwilligersorganisaties zoals SOVON Vogelonderzoek Nederland en FLORON (wilde flora). De gegevens worden verkregen op basis van onderlinge informatie uitwisseling. Wat de broedvogels betreft zijn wij vooral actief op de cultuur-

gronden (gras- en akkerland). Binnen de provincie wordt samengewerkt met de Vereniging Avifauna Groningen, Stichting Werkgroep Grauwe Kieken-dief, Landschapsbeheer Groningen, Het Groninger Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Alles bij elkaar is er een groot aantal professionals en toegewijde vrijwilligers betrokken bij het werk. Het Meetnet is eigenlijk te beschouwen als een groot netwerk.

Op welke plaatsen wordt gemeten?

De metingen die wij doen gebeuren steekproefsgewijs in de hele provincie, op een manier dat de uitkomsten representatief zijn. Omdat het Meetnet niet alleen tot doel heeft het bijhouden van de algemene ontwikkeling, maar ook het meten van resultaten van het natuur- en landschapsbeleid van de Provincie, worden de gebieden waar beleidsplannen worden uitgevoerd, uitdrukkelijk in de metingen opgenomen. Een voorbeeld daarvan zijn de kerngebieden voor akkervogels zoals in Noord-Groningen o.a. de Westpolder, de Zeven- en Negenboerenpolder en de Lauwerpolder.

Hoe gaan jullie bij de vogelwaarneming te werk?

De vogelwaarnemingen doen we ieder jaar op vaste plaatsen. De gebieden waar gemeten wordt zijn voor akkervogels groter dan voor

Veel foto's op de website van Wierde & Dijk zijn door Jan van 't Hoff geschoten tijdens het veldwerk.

weidevogels, omdat akkerland meer afwisseling kent qua gewassen. Wij van de provincie leggen ons toe op de broedvogels. Van SOVON en anderen krijgen we de gegevens over doortrekkers en zeldzame soorten. In het akkerland onderscheiden we op grond van de broedvogelbevolking drie typen gebieden: lichte klei, zware klei en zandgrond. Deze gebieden verschillen van elkaar in bodem, gewaskeuze en kenmerkende landschapselementen. Karakteristiek voor Noord-Groningen is dat het grenst aan de Waddenzee, waardoor hier veel soorten als kluut, tureluur, bergeend en scholekster broeden. De aanwezigheid van veel (riet)sloten en maren maakt het gebied aantrekkelijk voor broedvogels als kleine karekiet en kuifeend. Bij de vogels van het akkerland maken we onderscheid in de zogenaamde 'elementsoorten' en 'echte' cultuurlandssoorten. Elementsoorten als rietzanger, meerkoet en blauwborst zijn afhankelijk van natuurlijke elementen in het landschap zoals rietkragen en sloten. Scholekster, graspieper, Kievit en veldleeuwerik zijn 'echte' cultuurlandssoorten, vogels die vooral op de percelen broeden. De laatste groep heeft onze speciale aandacht omdat deze vogels kenmerkend zijn voor het vanouds bekende Groninger cultuurlandschap.

Jan van 't Hoff (52) is actief in de akkervogelwerkgroep van Wierde & Dijk. In het dagelijks leven is hij als ecologisch medewerker werkzaam bij de Provincie Groningen. In die hoedanigheid is hij nauw betrokken bij het Biologisch Meetnet.

Het legsel van een veldleeuwerik.

Wie helpt met waarnemen van veldleeuweriken?

De veldleeuwerik is een typische vogel van het open cultuurlandschap. Wierde & Dijk wil graag meer weten over de broedresultaten van deze gidsvogel in onze regio. Jan van 't Hoff zoekt vrijwilligers die samen met hem het broedsucces in de buurt van de duoranden in kaart willen brengen. Zo willen we meer te weten komen over het aantal legfels, de ligging van de nesten, het aantal eieren en jongen. Voor meer informatie bel met Jan 0596-571832 of met bestuurslid Fred Bosman, 0595-433002

Excursies Rietsloten en Rietvogels

Voor iedereen die meer wil weten over de bewoners van rietsloten organiseren we een drietal excursies.

Deze vinden plaats op:
Zaterdagmorgen 28 april
Vrijdagavond 11 mei
Zaterdagmorgen 26 mei

De ochtendexcursies starten kort na zonsopgang, de avondexcursies ongeveer twee uur voor zonsopgang, de excursie duren ongeveer anderhalf tot twee uur. We zullen

zeker veel rietvogels horen, we hopen ze ook te zien. Meer informatie over deze rietvogels leest u in de folder 'Kaantjes & Raandjes', die we bij deze nieuwsbrief meezend. Voor de ochtendexcursies worden laarzen en een regenbroek aangeraden (dit vanwege het lange natte gras) en neem ook een verrekijker mee. Opgave van te voren is nodig. Dit kan via info@wierde-en-dijk.nl of bij Trudy van Wijk op 06 46 08 11 28. Na opgave wordt u geïnformeerd over verzameltijd en plaats.

Jaarvergadering 2007

Dinsdag 6 maart in zaal-restaurant 'De Marne', G. Redekerstraat 1 te Wehden Hoorn, aanvang 20 uur.

Met na de pauze een presentatie van Kees van Scharenburg over de Toestand van Natuur en Landschap 2006 in de provincie Groningen.

Wilke planten cursus

In de maand mei raakt het grootste deel van onze wilde flora in bloei. Daarom wil Wierde & Dijk dit jaar de gelegenheid aangrijpen om in deze periode een korte "wilde planten cursus" te organiseren. De cursus bestaat uit een avond met lichtbeelden en een excursie.

In het algemeen bepaalt de bodemsoort in belangrijke mate de verspreiding van wilde planten. Er zijn soorten die een sterke voorkeur hebben voor veen, zand of klei. Daarnaast zijn er planten die twee of zelfs drie bodemsoorten op prijs stellen. Omdat in onze omgeving kleigrond de bepalende bodem is, zullen we ons met name bezighouden met wilde planten die op de klei voorkomen. Dat is weliswaar een beperking omdat daar de soortenrijkdom wat minder is dan op het zand of het veen, maar anderzijds is het interessant om te zien dat zware, lichte en zandige klei elk weer hun eigen soorten uitkiezen. Ook het voorkomen van zout in het grondwater speelt een belangrijke rol. Hoe dichtter we bij de zeedijk komen, hoe meer Zeebies we zien in de sloten, terwijl soorten als Zwanebloem en Pijlkruid deze zilte omgeving juist mijden.

Weer andere soorten zoals de Echte valeriaan of de Hemelsleutel maakt het weinig uit en komen ook tot volle bloei in het uiterste noorden. Buitendijks op de kwelders is de vegetatie echter volledig anders dan op het bedijkte land. Fraaie overgangen zijn er te zien in het Lauwersmeergebied. Tijdens de excursie zullen we bermen, slootranden en akkerranden afzoeken naar het voorkomen naar wilde planten. De cursus wordt gegeven door Ben Westerink uit Adorp. De cursus vindt plaats op maandagavond 14 mei, de excursie vindt plaats op zaterdagmiddag 19 mei. Aanmelding voor de cursus kan via info@wierde-en-dijk.nl of via telefoon 06 46 08 11 28. Het maximaal aantal deelnemers is 25, dus meldt u snel aan!. Aan de cursus zijn voor leden en donateurs geen kosten verbonden.

Vrijwilligers in een nieuw jasje

De vrijwillige nestbeschermers werden na afloop van de bijeenkomst op 15 november in de bloemetjes gezet....figuurlijk dan. Zij ontvingen een bodywarmer mét Wierde & Dijk logo. Alle personen die actief zijn binnen Wierde & Dijk hebben daarna ook de bodywarmer gekregen. Een blijk van waardering voor de gigantische hoeveelheid werk die door zovelen binnen de vereniging wordt verzet!

Colofon

De Nieuwsbrief Wierde & Dijk is een uitgave van de vereniging voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer Noord-Groningen.

Nummer 13, februari 2007

Redactie: PR-commissie Wierde & Dijk
Interview: Leo Leunissen, Broek
Vormgeving: Fenatic, Oostwold
Druk: De Marge, Groningen

Contactpersonen Wierde & Dijk

Bestuursleden:

Ale Havenga,	tel (0595) 528233
Anita Jongman,	tel (0595) 571466
Fred Bosman,	tel (0595) 433002
Ineke Arends,	tel (0595) 572875
Jacobien Louwes,	tel (0595) 401504

ale@wierde-en-dijk.nl
anita@wierde-en-dijk.nl
fred@wierde-en-dijk.nl
ineke@wierde-en-dijk.nl
jacobien@wierde-en-dijk.nl

Projectmedewerkers:

Trudy van Wijk	tel 06 46 08 11 28
Eline Vreugdenhil	

trudy@wierde-en-dijk.nl
eline@wierde-en-dijk.nl

Postadres:

Postbus 25, 9965 ZG Leens E: info@wierde-en-dijk.nl W: www.wierde-en-dijk.nl